

مراحل و ویژگی های شخصیت سازی در سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم

ستایش مخصوص ذات خدایی که پروردگار جهانیان است، همان ذاتی که در قرآن کریم چنین فرموده: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا» ترجمه: «بی تردید، در رفتار و گفتار رسول الله، سرمشق نیکویی برایتان است؛ برای هر کس که به الله و روز آخرت امید دارد و الله را بسیار یاد می‌کند»، گواهی می‌دهم که نیست معبود برحق جز الله یکتای بیهمتا، و گواهی می‌دهم که سردار و پیامبر ما حضرت محمد صلی الله علیه وسلم بنده و فرستاده او است، درود و سلام و برکات الهی بر او و بر همه آل و اصحاب و پیروان راستین او تا به روز جزا.

اما بعد:

پیامبر اکرم ما حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم بر اساس پیام والایی که اسلام ما را به آن دعوت کرده بود مشتاق ساختن شخصیت متعادل بود که وظیفه شان ساختن و آبادی باشد و مردم را آشتی کند و فساد را از میان شان دور کند چنانچه الله متعال میفرماید: «هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا» ترجمه: «او شما را از زمین پدید آورد و آبادانی آن را به شما واگذاشت».

هر کس که در سنت مبارک پیامبر صلی الله علیه وسلم تدبیر کند متوجه می‌شود که مراحل ساختن شخصیت متعادل را بیان میکند و اولین مرحله از این مراحل عبارت است از: ایجاد اعتقاد و ایمان راسخ و ایمان به خداوند جل جلاله آرامش و صفا را در شخصیت ایجاد می‌کند و انسان را در همنشینی و حفظ الله متعال قرار می‌دهد حضرت جندب بن عبدالله رضی الله عنه می‌فرماید: ما با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در هنگام جوانی بودیم و به سن بلوغ نزدیک بودیم پس ایمان را پیش آن حضرت صلی الله علیه وسلم قبل از قرآن آموختیم و بعداً قرآن را آموختیم و آموختن قرآن ایمان ما را تقویت نمود و از عبدالله بن عباس رضی الله عنه روایت است که فرمود: روزی پشت سر رسول خدا صلی الله علیه وسلم بودم و به من فرمود: ای پسر من برای تو کلماتی را می‌آموزانم و گفت: خدا را به یاد داشته باش او ترا حفظ می‌کند، خدا را بیاد داشته باش و او را همیشه در کنار خود درمی‌یابی، اگر خواستی از خدا بخواه، و اگر یاری می‌جویی، از خدا کمک بگیر، و بدان که اگر همه ای امت جمع شوند چیزی به تو سود نمی‌رسانند، جز چیزی که خدا برایت نوشته باشد و اگر جمع شوند تا با چیزی به تو آسیب برسانند، به تو زیان نخواهند رساند، مگر با چیزی که خداوند برایت نوشته است و از کودکی تا جوانی قلم‌ها برداشته شد و صفحات خشک شده

اند چنانچه پیامبر گرامی مان میفرماید: در روزی که سایه ای جز سایه او نیست، هفت نفر در سایه خداوند متعال قرار می گیرند: یکی آن امام عادل است و دوم جوانی است که در عبادت خدا بزرگ شده باشد، و مردی که دلش وابسته به مساجد است، و دو نفری که یکدیگر را به رضای خدا دوست دارند و از هم جدا نشوند و دیگر هم مردی است که زنی او را که دارای زیبایی او نصب است صدا میزند و میگوید: من از خدا می ترسم و از کسی که صدقه می دهد و آن را پنهان می دارد به طوری که دست چپش نمی داند دست راستش چه می دهد و مرد در خلوت خدا را یاد میکند و چشمانش پر از اشک میشود.

پیامبر ما صلی الله علیه و آله و سلم شخصیت خود را بر اساس تعادل بین نیازهای روح و جسم بنا کرده بود، بنابراین هیچ وسوسه ای از یک جهت بدون جنبه دیگر وجود ندارد چنانچه الله متعال میفرماید: «وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا» ترجمه: «و با آنچه الله به تو بخشیده است، ثواب سرای آخرت را بجوی و در عین حال بهرهات را از زندگی دنیا نیز فراموش نکن» این همان اعتدال است که دین مبارک ما را به آن هدایت کرده است چنانچه باز الله متعال میفرماید: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا» ترجمه: «همانگونه که قبله ای پسندیده برای شما برگزیدیم» و در جای دیگر میفرماید: «وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا» ترجمه: «و مؤمنان کسانی هستند که چون انفاق می نمایند، نه زیاده روی می کنند و نه سختگیری؛ و بین این دو حالت، راه اعتدال پیش می گیرند» و باز میفرماید: «وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ» ترجمه: «و در زندگی، از خوراکی های پاکیزه بخورید و بیاشامید؛ ولی اسراف نکنید که بی تردید، الله اسراف کاران را دوست ندارد» و پیامبر ما صلی الله علیه و آله و سلم به حضرت عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنه فرمود: روزه بگیر و افطار کن و برخیز و بخواب که بدنت بر تو حق دارد و چشمانت بر توحق دارند و همسرت بالای تو حق دارد.

یکی از مهم ترین ویژگی های شخصیت سازی پایبندی به ارزش های والا و اخلاق نیکو است، چنانچه پیامبر ما صلی الله علیه و آله و سلم میفرماید: کامل ترین مؤمنان در ایمان کسانی هستند که نیکوترین اخلاق را دارند و باز جناب آنحضرت صلی الله علیه و سلم میفرماید: هر جا هستی از خدا بترس، بدی ها را با خوبی ها دنبال کن و محو کن، و مردم را با حسن خلق جستجو کن.

با این شخصیت های عادی جامعه خوب و منسجمی شکل می گیرد که محبت و همکاری را در بین فرزندان خود گسترش می دهد چنانچه حضرت محمد صلی

الله علیه وسلم میفرماید: مَثَلُ مُؤْمِنَانَ در محبت و رحمت و محبتشان مانند اعضای یک بدن است؛ اگر یکی از اعضا از آن شکایت کند، بقیه بدن با بی خوابی و تب به آن پاسخ می دهد پیامبر ما صلی الله علیه و آله و سلم از کودکی به تلقین اخلاق و آداب و ارزش ها در روح و روان علاقه داشت، حضرت عمر بن ابی سلمه رضی الله عنه می گوید: من پسری بودم در دامان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و دستانم در میان بشقاب یعنی: در دو طرف کاسه حرکت می کرد پس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: ای پسر به نام خدا شروع کن و با دست راست ات بخور و هر چه در کاسه است از آن بخور.

ستایش مخصوص ذات خدایی که پروردگار جهانیان است، درود و سلام بر خاتم پیامبران سردار ما حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم و بر همه آل و اصحاب او باد.

از مهم ترین ویژگی های شخصیت سازی نیز می توان به مسئولیت پذیری، مثبت اندیشی و اشتیاق به کار و حتی تسلط بر آن اشاره کرد پیامبر گرامی مان میفرماید: مواظب باش که چه چیزی سودی به تو می رساند و از خدا یاری جوی اگر نمیخواهی کسی ترا شکست دهد.

و چنانچه پیامبر صلی الله علیه وسلم به مردی که ازو در مورد مال می پرسید چنان فرمود: برو قدری هیزم بفروش و تا پانزده روز خود را به من نشان نده چنین کرد و آمد و ده درهم آورد و مقداری از آنها لباس و به مقداری غذا خرید رسول خدا فرمود: این برای شما بهتر از این است که در قیامت این موضوع به شکل تمسخر بر چهره شما بیاید بلکه شوق مثبت اندیشی به حدی رسید که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر قیامت فرا رسد و یکی از شما نهالی در دست داشته باشد و اگر میتواند بکار پس بکارد و او صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: خداوند دوست دارد اگر یکی از شما میخواهد کاری را انجام دهد پس آن را به خوبی و درستی انجام دهد.

اللهم صل وسلم وبارك على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

خداوندا تو کشور مان مصر و سایر کشورهای جهان را در پناه خود داشته باش.